

holdet, fordre jeg naturligvis, at den gaar i samme Retning som den anden, saaledes at de midlertidige Bestemmelser, der i Loven af 1857 findes antydede, nemlig, at Baandene, naar Overgangstiden var forbi, yderligere skulde løses, bleve opfyldte. Den foreliggende Lov gaar imidlertid aldeles den modsatte Vej, uden at jeg er i Stand til at se, at der i saa Henseende maa stilles Krav i det almene Væls Interesses Navn. Det forekommer mig tværtimod, at denne Lov gaar ud paa paany at tilbageerobre, hvad der blev tabt ved Indførelsen af Loven af 1857, at den gaar ud paa en ny Gjenoprettelse af Kjøbstædernes Rettigheder lige overfor Landet, og det er fra dette Synspunkt jeg skal tillade mig at omtale enkelte Bestemmelser eller Principer, der yttre sig gjennem forskellige Paragrafer i det forelagte Lovforslag. Jeg skal for det Første bemærke, at man ser et Fingerveg i saa Henseende i den Stilling, som denne Lov indtager ligeover for Bevillingsmyndigheden. Den Bevillingsmyndighed, som blev hævet ved Loven af 29de December 1857, gif væsentlig ud paa, at den i visse Tilfælde af Regjeringen skulde kunne lempes saaledes, at de Baand, man endnu havde maattet beholde for Næringsdriften, kunde lempelig løses. Den Maade, hvorpaa Bevillingsmyndigheden omtales i § 12, gaar derimod netop i den modsatte Retning; Regjeringens Bemyndigelse i det Omfang, den har efter Loven af 1857, skal indskræntes. Jeg er ikke nogen Ven af, at der i Forhold, hvorom der gives Love, skal være nogen stor Mark for Bevillingsmyndigheden, thi derved blive Lovene ofte halvt uirksomme, men naar Bevillingsmyndigheden endelig skal være tilstede, forekommer det mig dog, den mere maa være rettet paa, hvad der kan siges at være i Alles Interesse, end paa at haandhave Forrettigheder for Enkelte. — Der er ogsaa i § 2 gjort et Forsøg paa at genere Foreningsfriheden med Hensyn til økonomiske Forhold, idet man deri har aabnet en Udgang for Ovrigheden til at kunne gribe ind i Forbrugsforeningers Virksomhed. Det forekommer mig, at man, hvis denne Lov skulde komme ud, maa fordre en fuldstændig klar Definition af, hvad der forstås ved en Forbrugsforening, og naar en saadan er tilstede, behøves der ikke nogen Indblanding fra Ovrighedens Side i saa Henseende eller nogen Fortolkning fra de Interesseredes Side. Det synes mig, at dersom en saadan Forening ikke selger til Andre end Medlemmer af Foreningen, og ikke tilfigter nogen Gewinn for nogen Anden end det hele Fællesskab, maa det være dens frie Sag, hvori Ingen skulde indblande sig. Naar en Forbrugsforening giver sig til at handle fra aaben Bod med Andre end Medlemmer af Foreningen, er det en Selvfølge, at dette ikke kan tilstedes den som saadan; i saa Fald er den efter min Mening ikke nogen Forbrugsforening, men et Handelsetablissement for

Fleres Regning. Det synes mig imidlertid, at denne Uklarhed paa en eller anden Maade maatte kunne fjernes i Lovforslaget, hvis vi skulde være saa uheldige at faae det gjennemført. — I § 5 er der gjort en Indskrænkning i den Rettighed, som Skippere have haat til at selge i mindre Dele fra deres Fartøier. — I § 8 forbydes det, at Prøvehandel maa finde Sted paa Landet, undtagen mellem de Handelsberettigede. Fordi en Mand bor paa Landet, skal han altsaa ikke kunne have Lov til at skaffe sig sine Varer, der maasse blive bragte ham i Huset, om han end kan gjøre et for sig fordelagtigt Kjøb; nei, han skal tvinges til at give Kjøbmændene Profitten. Dette forekommer mig at være et glubst Indgreb i den personlige Frihed her i Landet. — I § 11 ser man ogsaa Tilbageskridtet paa en ret mærkelig Maade, idet det nemlig nu i en meget videre Udstrækning end Tilfældet er efter Loven af 1857 skal blive Gjenstand for offentlig Forsøgning, at der sker Overtrædelser af Næringsloven. Man ser altsaa, at det er en rigtig reaktionær Lov, som her er kommen frem, støttet til de Bestræbelser, der vare komne til Orde og som bleve fastsatte gjennem Grundlovsforandringen i 1866 samt igjennem Ministeriet, som støtter sig til hele den Betragtning, der gjør sig gjældende hos dem, som ere Bærere af den nye Tingenes Tilstand. — Det forekommer mig, at det ærede Medlem for Thisted (Lund) tog et Forslag i Forsvar, der har været fremme paa dette Lovforslags Vej, nemlig det, at unge Mennesker ikke skulde have Lov til selvstændig at erhverve sig deres Ophold eller hjælpe til, at Familien kunde leve ved dens Medvirkning. Det forekommer mig, at dette var endnu det Værste af Alt, hvad jeg har set fra den Side, men man kan ikke negte, at Loven i denne Retning er bleven forbedret, idet denne Plet er tagen bort fra den. — Spørgsmaalet i § 1 har maasse ikke en saa vid Betydning, paa Grund af de Indskrænkninger, der ere blevne opretholdte, men jeg kan dog ikke negte, at det paa en Tid, da saa mange af vore Medborgere drage ud til andre Lande, forekommer det mig, det vilde være godt, om vi viste, at vi ogsaa gjerne tage imod andre Landes Undersaatter, haabende paa, at der vil blive viist vore Medborgere, naar de komme andetsteds hen, den samme Velvillie, som vi vise imod de Fremmede. (En Stemme: Det var smukt!). Ja, det var smukt, og det er bekjendt, at der er Traktater, som gaa ud paa at sikkre Sligt for visse Staters Vedkommende. Mig forekommer det, at det vilde være rigtigt, om man søgte at faae dette sikret for alle Landes Vedkommende; men, som sagt, det er jo ikke Noget, som har en saa stor Betydning. For Ovrigt kan jeg ikke undlade at bemærke, at Bestemmelsen, som den her staar, som jeg antager vil have til Følge, at en fremmed Mand, der kommer hertil for at er-